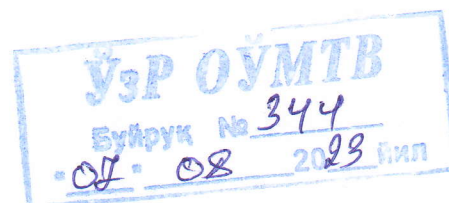

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

O‘zbekiston Respublikasi
Yoshlar siyosati va sport vazirligi

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha)
bakalavriat ta’lim yo‘nalishining malaka talablari

Toshkent-2023

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

Oliy sport mahorati instituti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2023-yil «07» 08 dagi 344 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

Oliy sport mahorati instituti.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga va Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligining kasbiy standartlariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga hamda O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

1.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talabining qo'llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	5
1.2.1.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari.....	5
1.2.2.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining ob'ektlari.....	5
1.2.3.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari.....	6
1.2.4.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.....	6
2.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar.....	12
2.1.	Umumiy kompetensiyalar	12
2.2.	Kasbiy kompetensiyalar	13
2.3.	Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar	15
2.3.1.	Kvalifikatsiya	16
2.3.2.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar va kreditlar	16
2.3.3.	61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi	17
	Bibliografik ma'lumotlar	18
	Kelishuv varag'i	19

1. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishining tavsifi

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi shaklda amalga oshiriladi. Ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish reyting (baholash) tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 3 yil.

Mazkur, **61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha)** bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 6-iyundagi "Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-269-son qarori bilan tasdiqlangan "Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar dasturi"ning 1-bandi talablariga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vazirligi tomonidan O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi bilan birgalikda O'zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligining kasbiy standartlariga muvofiq, Oliy sport mahorati instituti uchun mo'ljallanib ishlab chiqildi.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi **61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha)** ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi Oliy sport mahorati instituti uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- mazkur ta'lim yo'nalish bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan Oliy sport mahorati institutining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

- ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi Oliy sport mahorati instituti talabalari;

- bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi sport tashkilotlari va boshqa korxonalar;

- Oliy sport mahorati institutiga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi - Xizmat ko'rsatish sohasiga oid yo'nalish bo'lib,, jismoniy tarbiya va sport tashkilotlarida mehnat faoliyatini tashkil etish, sport turlari bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini tashkil etish va o'tkazish, maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim, oliy ta'lim va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida ta'lim yo'nalishiga jismoniy tarbiya darslarini tashkil etish va o'tkazish, sport turlariga oid harakatlarga o'rgatish, jismoniy tarbiya va sport sohasiga oid vositalar, tamoyillarni qo'llash, harakatlarga o'rgatish, yosh davrlariga nisbatan vosita va uslublarni tanlash, jismoniy yuklamalarni miqdor va sifat jihatdan boshqarish va individuallashtirish, jismoniy mashg'ulotlarni rejalashtirish, nazorat va tahlil qilib borish, sport faoliyatining asosiy tamonlarini boshqarish, sport sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish bilan bog'liq kompleks masalalar majmuasini qamrab oladi.

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat sohalarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

1.2.2. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining ob'ektlari:

- maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida (sport maktablari, ixtisoslashtirilgan olimpiya zaxiralari sport maktablarda);
- olimpiya va milliy sport turlariga ixtisoslashtirilgan maktab-internatlarida;
- sport ta'lim tashkilotlarida;
- sport klublarida;
- sport jamoat tashkilotlarida;
- maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim tashkilotlarida;
- sport-sog'lomlashtirish faoliyatiga oid bo'lgan xizmatlarda va jismoniy tarbiya va sportga oid bo'lgan boshqa xizmatlar ko'rsatuvchi ishlab chiqarish va tadbirkorlik tashkilotlarda.

- turli yoshdagi aholi guruhlari o'rtasida jismoniy tarbiya va sport faoliyatini amalga oshiruvchi davlat va nodavlat tashkilotlari (sport klubalar va markazlar), sog'lomlashtirish pansionatlari va boshqalarda;

- davlat boshqaruvi organlari, maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus, professional ta'limlari hamda maktabdan tashqari ta'limning davlat va nodavlat muassasalarida kompleks masalalarni yechish kompleks masalalarni yechish.

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat ob'ektlarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari fan sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishini tamomlagandan so'ng, maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiya fanini o'qitishda va sport mashg'ulotlarini olib borishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda mashg'ulotlar o'tkazish, tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida, sport tayyorgarligini amalga oshiruvchi jismoniy tarbiya va sport tashkilotlarda kompleks masalalarni yechish huquqiga ega bo'ladi.

1.2.3. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:

- tenerlik (seleksioner-ternerlik);
- pedagogik (maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim hamda maktabdan tashqari ta'lim tizimlarida);
- tashkiliy-boshqaruv va xizmat ko'rsatish;
- ilmiy- tadqiqot;
- sog'lomlashtirish va tiklash;
- sport hakamligi.

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat turlarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha tayyorlangan bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining muayyan turlari ta'lim jarayonining manfaatdor ishtirokchilari bilan hamkorlikda Oliy sport mahorati instituti tomonidan aniqlanadi.

1.2.4. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy

faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bolishi lozim:

- maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiya darslari va sport mashg'ulotlarini tashkil etish va olib borish;

- sport maktablari, sport turlariga ixtisoslashgan sport maktablari, sport turlari bo'yicha ixtisoslashgan bolalar va o'smirlar sport maktablari, bolalar va o'smirlar sport maktablaridagi sport mashg'ulotlarini tashkil etish va olib borish;

- sport jamoalari, sport klublarida sport mashg'ulotlarini olib borish va sport musobaqalarini tashkil etish;

- ishlab chiqarish korxonalarida jismoniy tarbiya va sport tadbirlarini tashkil etish;

- ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotli shaxslar egallashi lozim bo'lgan lavozimlarda mustaqil ishlashga;

- tegishli bakalavriat yo'nalishi doirasida tanlangan mutaxassislik bo'yicha magistraturada oliy ta'limni davom ettirishga;

- kadrlarni qayta tayyorlash va malaka oshirish tizimida qo'shimcha kasb ta'limi olish uchun tayyorlanadilar.

Trenerlik (seleksioner-ternerlik) faoliyatida:

- jismoniy tarbiya va sport sohasidagi kasbiy bilimlarni qo'llash;

- tanlangan sport turi bilan sportchilarning shug'ullanish jarayonida sportchi shaxsini shakllantirishda, umuminsoniy qadriyatlar, sog'lom turmush tarzi, sportda raqobatchilikning adolatli axloqiy tamoyillaridan foydalangan holda sport tayyorgarligi mashg'ulotlarini olib borish;

- tanlangan sport turining tibbiy-biologik va psixologik asoslarini hamda mashg'ulot texnologiyasini, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyatning sanitariya-gigienik asoslarini tushunish;

- tanlangan sport turida individning antropometrik, jismoniy va psixologik hususiyatlarini aniqlash bo'yicha zamonaviy metodikalarni qo'llagan holda sport orientatsiyasi va saralashi tizimini amalga oshira olish;

- bolalar va yoshlarda tanlangan sport turi bilan shug'ullanish motivatsiyasini shakllantira olish, shug'ullanuvchilarda halol sport raqobatining ahloqiy tamoyillarini tarbiyalay olish;

- sportchiga (sportchilarga) sport natijasiga erishish uchun tanlangan sport turlari texnikasi va usullarini o'rgatish;

- mashg'ulotlarni olib borishda havfsizlik texnikasini ta'minlay olish;

- tanlangan sport turi uchun dolzarb hisoblangan pedagogik nazorat va korreksiya texnologiyalari, inson jismoniy holatini boshqarish vositalari va usullarini qo'llay olish;

- sport tibbiyoti asoslari, tibbiy nazorat va birinchi yordam usullarini bilishi va amalda birinchi yordam ko'rsata olish;

- tanlangan sport turlari bo'yicha qo'yilgan vazifalarga mos keladigan mashg'ulot vositalari va usullarini tanlash, sport natijasiga erishish maqsadida shaxsning imkoniyatlariga mos keladigan yuklamalar miqdorini aniqlash;

- tanlangan sport turlari bo'yicha sport mashg'ulotlari jaranida shug'ullanuvchilarning funksional holatini, ular tomonidan erishilgan harakat texnikasi darajasini va ish qobiliyatini nazorat qilish va tegishli tuzatishlar kiritish asosida sport mashg'uloti jarayonini, shu jumladan musobaqalar faoliyatini boshqarish ishlarini amalga oshirish;

- tanlangan sport turlari bo'yicha musobaqalar faoliyatini boshqarish jarayonida sportchilarni muayyan saralash va tanlash (seleksiya qilish) ishlarini amalga oshirish;

- tanlangan sport turlari bo'yicha sport tayyorgarligi mashg'ulotlarini pedagogik-psixologik va tibbiy-biologik ko'zatuvinini amalga oshirishni ta'minlash;

- tanlangan sport turlari bo'yicha seleksiya ishlarini olib borish va iqtidorli sportchilarni saralash.

- rejaviy va hisobot hujjatlarini tuzish, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlarini hamda sport musobaqalarini tashkil qila olish *qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim.*

Maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim hamda maktabdan tashqari ta'lim tizimlarida pedagogik faoliyatida:

- maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim hamda maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida mutaxassislikka oid tayyorgarlik yo'nalishida nazarda tutilgan o'quv fanlar bo'yicha nazariy va amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish;

- maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim hamda maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari jarayonida o'quvchilarning shaxsiyatining umumiy madaniyatini, ijtimoiylashuviga, shuningdek jismoniy tarbiya vositalari yordamida umuminsoniy qadriyatlar va sog'lom turmush tarzi shakllantirishga ko'maklashish;

- jismoniy tarbiya fanini o'qitish va sport mashg'ulotlarini olib borish uslubiyotini egallash;

- jismoniy tarbiya fanini o'qitish va sport mashg'ulotlarini olib borishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanish;

- jismoniy tarbiya fanini o'qitish va sport mashg'ulotlarini olib borish uchun zarur bo'lgan o'quv-uslubiy hujjatlarni tuzish, tayyorlash va rasmiylashtirish;

- jismoniy tarbiya fanini o'qitish va sport mashg'ulotlarini olib borish uchun o'qitishning texnik vositalaridan foydalanish;

- mustaqil ta'lim va ijodiy izlanish natijasida o'qitilayotgan fan hamda pedagogik faoliyat sohasidagi uslublar, vositalar va shakllar tizimida o'z-o'zini muntazam takomillashtirib borish;

- maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim, professional ta'lim hamda maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarning jismoniy va funksional holatini baholash natijalarini hisobga olgan holda o'quv rejalari doirasidagi mashg'ulotlar mazmunini aniqlash;

- o'quvchilarning davlat ta'lim standartlari talablariga javob beradigan tayyorgarligi darajasini ta'minlash, zarur bilimlar, harakat ko'nikmalari va ko'nikmalarini, shuningdek, ularning sog'lig'i va mehnatga layohatini saqlash va mustahkamlash uchun yetarli darajada jismoniy tayyorgarligini ta'minlash;

- uslubiy komissiyalar faoliyatida va uslubiy ishning boshqa shakllarida ishtirok etish;

- o'qituvchilar, ota-onalar (ularning o'rnini bosuvchi shaxslar) bilan hamkorlik qilish;

- o'quv jarayonini tashkil etish va o'tkazilishiga ko'maklashish, tadqiqotlarda ishtirok etish, ma'lumotlarni to'plash, umumlashtirish va tahlil etish;

- ta'lim-tarbiya jarayoni tarkibiy qismlari (maqsad, natija, mazmun, shakl, metod va vosita)ning o'zaro aloqadorligi va umumiyligini hisobga olish;

- ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllaridan unumli foydalanish; o'quvchilarning bo'sh vaqtini samarali tashkil etish va o'tkazish;

- ta'lim-tarbiyaning xilma-xil usullarini, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni oqilona tanlay olish, ijodiy yondashuv asosida metod va texnologiyalarning milliy mentalitetga mosligini ta'minlash.

- o'qitilayotgan fanlar bo'yicha dars mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan o'quv-metodik hujjatlarni shakllantirish, tuzish va ularni tadbiq etish;

- mustaqil ta'lim va ijodiy qidiruv natijasida o'qitilayotgan fan hamda pedagogik faoliyat sohasidagi metodlar, vositalar va shakllar jabhalarida o'z-o'zini muntazam takomillashtirib borish ***qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim.***

Tashkiliy-boshqaruv xizmat ko'rsatish faoliyatida:

- fuqarolik jamiyatining dolzarb masalalarini bilishi, O'zbekiston rivojlantirish strategiyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtai nazarga ega bo'lishi;

- dunyoqarash bilan bog'liq falsafiy bilimlarga tizimli ega bo'lishi, mustaqil tahlil qila olishi, kasbiy faoliyatida ularni hisobga ola bilishi;

- Vatan tarixini bilishi, ma'naviy milliy va umuminsoniy qadriyatlar masalalari yuzasidan o'z fikrini bayon qila olishi va ilmiy asoslay bilishi, milliy istiqlool g'oyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtai nazarga ega bo'lishi;

- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid xujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda xayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilishi;

- axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, o'z kasbiy faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;

- tegishli bakalavriat yo'nalishi bo'yicha raqobotbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;

- sohaga oid innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq qilishni tashkil etish;

- jismoniy tarbiya va sport sohasida faoliyat yurittuvchi sport tashkililotlarni boshqarish hamda xizmat ko'rsatuvchi nodavlat korxonalarni tashkil etish va boshqarish;

- sport tashkilotlari va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirishda zamonaviy iqtisodiy bilimlarni qo'llash orqali boshqarish;

- sport tashkilotlari, korxonalari va ularning aloxida tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, ularning mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag'batlantirish tizimini yo'lga qo'yish;

- birlamchi ishlab chiqaruvchi yoki tadbirkorlik bo'g'in ishini tashkil qilish va uni boshqarish;

- bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;

- kasbga oid muammolar yechimlarini amaliyotga tatbiq etish, ishlab chiqarish jarayonida yoki tadbirkorlik sifatni boshqarish;

- sport tashkilotlari yoki korxonalarning tashkiliy-boshqaruv faoliyatida qabul qilinadigan qarorlarni ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik mezonlari asosida qarorlarni ishlab chiqishda yoki muqobil variantini qabul qilishda ishtirok etish;

- zamonaviy raqamli axborot texnologiyalardan boshqaruvda foydalanish, boshqaruv faoliyati jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;

- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida amalga oshiriladigan faoliyat jarayonlarini nazorat qilish;

- tashkilot va korkona faoliyati jarayonlarini va resurslaridan foydalanishni rejalashtirish, favqulodda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarni tahlil qilish.

- sport tayyorgarligini amalga oshiruvchi tashkilotlar hamda xizmat ko'rsatish va tadbirkorlik korxonalariga investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini qo'llash, investiyon loyihalarni ishlab chiqish va boshqarish.

- pullik sport-sog'lomlashtirish xizmatlarini tashkil etish va amalga oshirish;

- ixtisoslikka mos sport xizmatlarni ko'rsatish *qobiliyatiga ega bo'lishi lozim.*

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi dolzarb muammolarni aniqlash.

Jismoniy tarbiya va sportga oid ilmiy tekshirishlar bo'yicha namunaviy usullarda ilmiy-amaliy tadqiqotlar o'tkazish;

respublika va xorijda chop etilgan jismoniy tarbiya va sportga oid ilmiy-texnik axborotlarning ilmiy manbalarini o'rganish; ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda bevosita ishtirok etish;

aprobatsiyadan o'tgan usullarni qo'llagan holda jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyatning turli jihatlarining samaradorligini aniqlash bo'yicha ilmiy tadqiqot o'tkazish;

matematik-statistika usullari, axborot texnologiyalari yordamida tadqiqot natijalarini qayta ishlash usullaridan foydalana olish, umumlashtirish va xulosalarni shakllantira olish.

mavzu (topshiriq) bo'yicha ilmiy-texnikaviy ma'lumotlarni yig'ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan malumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;

ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda qatnashish;

internet tarmog'ida sohaga tegishli eng yangi ilmiy, texnologik yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'naltirilgan holda qidirish va topish;

ilmiy-tadqiqot va ishlab chiqarish jamoasi tarkibida (tayyorlanganlik profiliga mos ravishda) kasbiy faoliyat masalalarini yechish qobiliyatlariga ega bo'lishi kerak.

Sog'lomlashtirish va tiklash faoliyatida:

- sog'lom turmush tarzi omili sifatida aholini ko'ngilochar tadbirlarga jalb qilish;

- salomatlikni tiklash va mustahkamlash, sog'lom turmush tarzini joriy yetish vositasi sifatida jismoniy madaniyatdan ongli ravishda foydalanishga ko'maklashish;

- aholining ehtiyojlariga muvofiq mintaqaviy va mahalliy darajada aholining mazmunlili dam olishlarini tashkil etish va o'tkazish bo'yicha dasturlar, mashg'ulotlar rejimlarini amalga oshirish;

- jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanuvchilarni ommaviy sport va jismoniy tarbiya hamda mazmunli dam olish tadbirlarida ishtirok etishga tayyorlash;

- ommaviy sport va sog'lomlashtirish-jismoniy tarbiya tadbirlarini tashkil etish va o'tkazish;

- mashg'ulotlar jarayonida shug'ullaniuvchilarning hayoti va sog'lig'ini muhofaza qilishni, mehnatni muhofaza qilish qoidalari va normalariga, xavfsizlik choralariga rioya qilishni ta'minlash;

Sport hakamligi faoliyatida:

- tanlangan sport turlari bo'yicha turli darajadagi musobaqalarni tashkil etish va o'tkazish;

- sport musobaqalari tizimini boshqarish qobiliyatini, turli sport turlari bo'yicha hakamlik ko'nikmalari va malakalarini shakllantirish;

- sport musobaqalarida hakamlikni tashkil etish va o'tkazish hamda hakamlik texnikalari va usullarini o'rgatish;

- sport musobaqalarida hakamlik qilish va boshqarish ko'nikmalari va malakalariga ega bo'lish;

- hakamlik natijalarini buzilishiga olib kelishi mumkin bo'lgan xatolarni istisno qilib, hakamlik davomida yuzaga keladigan muammolarni xolisona va o'z vaqtida professional va xolis hal qilish *malaka va ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.*

2. 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

- mantiqiy fikrlashlarni rivojlantirish, to'g'ri xulosa chiqarish, mustaqil tahlil qila olishi, kasbiy faoliyatida ularni hisobga ola bilishi;

- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid xujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda xayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilish;

- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

- mamlakatimizda amalga oshirilayotgan barcha o'zgarishlarga daxldorlik tuyg'usi bilan yashash kabi fazilatlarni shakllantirish, mustaqillik yillarida, xususan, milliy tiklanishdan milliy yuksalishga o'tish davrida davlat boshqaruvi,

ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy hamda boshqa sohalardagi islohotlar, O'zbekistonning faol tashqi siyosati bilan bog'liq tarixiy jarayonlar, voqea va hodisalarni milliy yuksalish davrida mamlakatimizda amalga oshirilgan tub islohotlarning mazmun-mohiyati haqida bilimlarga ega bo'lish;

- jamiyat rivojlanishida jismoniy tarbiya va sportni hamda olimpiya harakatini o'rni, mamlakatni yanada demokratlashtirish hamda jahon hamjamiyatidagi nufuzini oshirishda jismoniy tarbiya va sport sohasini qo'shayotgan hissasini o'rganishtalabalarga jamiyat rivojlanishida jismoniy tarbiya va sportni hamda olimpiya harakatini o'rni, Olimpiya o'yinlari tarixi, zamonaviy olimpiya o'yinlar va Xalqaro olimpiya qo'mitasi va uning faoliyati haqidagi bilimlarni shakllantirish;

- falsafa ta'limining dunyoqarashni shakllantirishdagi o'rnini, falsafaning mohiyati, nazariy va me'yoriy asoslari, ob'ektlari va sub'ektlari, tamoyillari, funksiyalari va usullari, sportda faoliyatini tizimli tahlil qilish, sportchilarning axloqiy va estetik madaniyatini, sport tafakkurini rivojlantirish, diniy madaniy an'analarda oila va farzand tarbiyasiga oid g'oyalarning ahamiyatini bilish;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zarurati to'g'risida tassavvurga ega bo'lish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- jismoniy tarbiya va sport sohasidagi kasbiy bilimlarni qo'llash;

- axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, o'z kasb faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;

- tegishli bakalavriat yo'nalishi bo'yicha raqobotbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;

- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida ilmiy tassavvur hamda e'tiqodga, o'zini jismoniy chiniqtirish o'quv va ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim;

- ta'lim yo'nalishiga muvofiq kasb faoliyati sohalarida erishilgan asosiy yutuqlar, muammolar va ularning rivojlanish istiqbollari haqida tasavvur hosil qilishi;

- sport sohasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solishning nazariy va amaliy jihatlariga oid tizimli bilim va professional malakalarni hosil qilish;

- sport pedagogikasining nazariy asoslari, trenerning kasbiy-pedagogik faoliyati mazmuni, sport mashg'ulotlarini o'tkazish usullari, shakl va vositalaridan

foydalanish hamda trenerning pedagogik mahorati va uning tarbiyachi sifatidagi faoliyatini, jismoniy tarbiya va sport ta'limida pedagogik texnologiyalar hamda innovatsiyalardan foydalanish malakalariga ega bo'lish;

- sport psixologiyasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari haqidagi bilimlarni shakllantirish, sportchilarni psixologik tayyorlash bo'yicha bilimlarini takomillashtirish, sport psixologiyasining zamonaviy tushunchalari bilan tanishtirish, sportchilarni texnik va taktik jihatdan tayyorlashga oid muammolarni aniqlash, sportchi irodasini chiniqtirish, sportchi shaxsini psixologik jihatdan tahlil etish, nazorat qilish va boshqarish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini tarkib toptirish;

- sportchilar organizmining fiziologik va morfologik xususiyatlari, jismoniy faoliyat paytida organizmda sodir bo'ladigan fiziologik jarayonlarning asoslarini, jismoniy sifatlarni rivojlanishi mexanizmlarini, organizmni jismoniy yuklamalarga moslashish mexanizmlarini, sportchilar organizmi holatini nazorat qilish uslubiyati asoslarini egallash;

- sport nazariyasi fanining boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi, sport faoliyatining nazariy-usuliy qoidalarini, sportchilarni tayyorlash asoslari, sportdagi yuklama va uning sportchi organizmiga ta'siri, sportchilarni tayyorlashda nazorat turlarini qo'llash hamda sportda ishlatiladigan doping va unga qarshi kurashishga oid bilimlarni shakllantirish;

- sport hakamligi asoslari faning maqsadi, vazifalari, nazariy asoslari va uslublari, ob'ekti va predmeti haqida bilimlarni o'zlashtirish, hakamlilik qoidalarini o'rganish, sport musobaqalarini tashkil qilish va o'tkazish hamda musobaqalarga rahbarlik qilish amaliyotida va jamoat ishlarida kerakli bo'lgan bilimi, ko'nikmalarni va sport turlari bo'yicha hakamlilik mahorati va malakalarini shakllantirish;

- tanlangan sport turlari bo'yichanazariy asoslari va uslublari, sportchining yosh va jinsiy xususiyatlarni va faoliyatini belgilaydigan omillarni hisobga olgan holda harakat texnikasini o'rgatish qobiliyatlarini rivojlantirish vositalari va usullarni tanlash, sport mashg'ulotlar o'tkazishga jalb etilganlarni tashkil etish, musobaqalarni tashkil etish va o'tkazish hujjatlar tuzish, tanlangan sport turlaridan sport mashg'ulotlarning istiqbolli va tezkor rejalari va dasturlarini ishlab chiqish, tanlangan sport turida ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish, sportchilarning holatini pedagogik nazorat qilish usullaridan foydalanish qobiliyatlarini shakllantirish.

- bolalar va o'smirlar sportining nazariy asoslarini, trenerning professional faoliyatidagi yoshlar bilan ishlash faoliyati mazmunini, bolalar va o'smirlar sport mashg'ulotlarini o'tkazishda metod, shakl va vositalaridan foydalanish hamda sportchi yosh xususiyatlarining shakllanishi, sport mashg'ulotlari jarayonida

organizm funksiyalarini hisobga olgan holda tashkil etish malakasini shakllantirish;

- sport tibbiyoti sohasida tizimlashtirilgan bilimlarni shakllantirish, jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanuvchi shaxslarni nazorat qilish va kuzatishning zamonaviy usullari bilan tanishish, salomatlikni saqlash va mustahkamlash qonuniyatlari to'g'risida ilmiy bilimlarni egallash, jismoniy tarbiya o'qituvchisi va sport murabbiyi ishida zarur bo'lgan tibbiy ko'nikmalarni o'zlashtirish va shakllantirish;

- sport sohasi xususiyatlarini hisobga olgan holda menejment va marketing masalalarini o'rganish, sport bilan shug'ullanuvchilar uchun ishlab chiqariladigan tovarlar va xizmatlarni ko'rsatish va sotish, sport muassasalarida boshqaruvda zarur bo'lgan kasbiy va tashkilotchilik qobiliyatlariga, rahbarlik ish faoliyat turi va vakolatlari doirasida tegishli bilim va malakalar, shaxsiy fazilatlari, madaniyati, etakchilik ijodiy qobiliyatlar shakllantirish

- xorijiy mamlakatlarda sportda saralash, modellashtirish va bashorat qilishdan xabardor bo'lish, bosqichli saralash va sportni u yoki bu turi bilan shug'ullanishiga yaroqliligini aniqlash tizimini, bashorat qilishning nazariy-usuliy asoslarini o'rganish, oliy sport yutuqlari va jismoniy tarbiyada modellashtirish usullarini, mashg'ulot va musobaqa yuklamalari tizimi, yosh sportchilar tayyorlashni boshqarish tizimida kompleks nazoratning shakl va usullarini o'rganish;

- sportchilar uchun ratsional ovqatlanish omillarini farqlash, iste'mol qilinayotgan ovqatlarning umumiy kaloriyasini organizm sarflayotgan energiyaning miqdoriga to'g'ri kelish zaruriyatini aniqlash, biologik faol qo'shimchalardan to'g'ri foydalanishni samarali tashkil qilish, sport mashg'ulotlari va musobaqa kunlarida sportchilarning ovqatlanishini o'ziga xos qonuniyatlari, farmakologik vositalar yordamida sportchilarning ish qobiliyatini oshirish va tiklanish jarayonlarining samaradorligini ta'minlash haqida bilim berishi borasida ilmiy bilimlar, amaliy *mahorat va ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Talabalar umumiy va kasbiy kompetensiyalar, bilim va ko'nikmalarni egallashi o'quv rejasiga mantiqiy ketmaketligda kiritiladigan majburiy va tanlov fanlarni o'zlashtirish, amaliyotlarni o'tish hamda boshqa o'quv mashg'ulot va akademik vazifalarni bajarish yordamida amalga oshiriladi.

Majburiy fanlar – bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bevosita umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashga qaratilgan, zarur tayanch bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan fanlar majmuasidir.

Tanlov fanlari – ta'lim yo'nalishi doirasida ixtisoslashuvdan kelib chiqib chuqurlashtirilgan, qo'shimcha bilim berish, bevosita ixtisosligi uchun zarur kompetensiyalarni kengaytirishga xizmat qiladigan, shuningdek, talabaning shaxsiy qiziqishlari, ijodiy yondashuvlari va iqtidorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan fanlar majmuasidir.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

Tanishuv amaliyoti - talabalar tegishli sport tashkilotlari faoliyatini shu jumladan o'quv va sport tayyorgarligi jarayonlarini, sport tadbirlarini, shuningdek, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni tashkil etish va o'tkazish jarayonlarini o'rganib chiqadi, tashkiliy o'quv-uslubiy hujjatlar bilan tanishadi.

Trenerlik va hakamlik amaliyoti - umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

Diplom oldi amaliyoti - tegishli tashkilot va muassasalarida kasbiy ko'nikmalarni yanada mustahkamlash, kasbiy faoliyatga moslashish, diplom oldi amaliyoti malakaviy ishni tayyorlash uchun ma'lumot to'plash va tizimlashtirishga qaratiladi.

2.3.1. Kvalifikatsiya:

- tanlangan sport turi bo'yicha trener;
- tanlangan sport turi bo'yicha trener-seleksioner;
- tanlangan sport turi bo'yicha sport hakami;
- jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi;
- jismoniy tarbiya va sport bo'yicha uslubchi-yo'riqchi;

2.3.2. 61010300 – Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar:

O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Kunduzgi ta'lim shakli uchun fanlarga ajratilgan soat
Majburiy fanlar	3380
Tanlov fanlar	616
Malakaviy amaliyot	504
Yakuniy davlat attestatsiyasi, attestatsiyalar	900

2.3.3. 61010300 – Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi:

T.r.	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Semestrlar
1.00	Majburiy fanlar	3380	
1.01	Sportda xorijiy til	240	1,2
1.02	Yangi O'zbekiston tarixi	120	1,2
1.03	Jismoniy tarbiya va Olimpiya harakati tarixi	120	1
1.04	Sport huquqi	80	2
1.05	Falsafa	120	3
1.06	Dinshunoslik	120	4
1.07	Sportda axborot kommunikatsiya texnologiyalari	180	1,2
1.08	Sport pedagogikasi	180	2,3
1.09	Sport psixologiyasi	300	3,4,5
1.10	Sport fiziologiyasi	240	3,4,5
1.11	Sport nazariyasi	120	5,6
1.12	Tanlangan sport turi nazariyasi va uslubiyati (tanlangan sport turi bo'yicha)	960	1,2,3,4,5,6
1.13	Sport tibbiyoti	240	5,6
1.14	Sport menedjmenti va marketingi	60	4
1.15	Sportda saralash, modellashtirish va bashorat qilish	300	4,5,6
2.00	Tanlov fanlar	616	
2.00	Tanlov fanlar	616	1,2,3,4,5,6
	Jami	3996	
	Malakaviy amaliyot	504	2,4,6
	Attestatsiyalar	780	2,3,4,5,6
	Yakuniy davlat attestatsiyasi	120	6
	Jami	1404	
	HAMMASI	5400	

Bibliografiya ma'lumotlar

UDK 002; 651. 1/7

Guruh T 55

OSK 01.040.001

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'ekti, kasbiy faoliyat jabhasi, bakalavriatning asosiy o'quv reja va o'quv dasturi (bakalavriat dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi kasbiy bilimlar, tanlangan sport turining tibbiy-biologik va psixologik asoslari, sport moshg'uloti nazariyasi, sanitariya-gigienik asoslar, sport turi bilan shug'ullanish motivatsiyasi, individning antropometrik, jismoniy va psixologik hususiyatlari, ommaviy razryadli sportchilar bilan ishlash, bolalar va o'smirlar sporti, sport orientatsiyasi va saralashi tizimi, pedagogik nazorat va korreksiya texnologiyalari, inson jismoniy holatini boshqarish, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlari, sport musobaqalari, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi davlat va jaoat boshqaruv organlari, havfsizlik texnikasi, innovatsion g'oyalar, sportchi, jamoa, sport klubi yoki tashkilotiga psixologik yordam, yosh toifasi, rivojlanish bosqichlari, sport-sog'lomlashtirish tizimi.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim tashkilotlari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

Oliy sport mahorati instituti

rektor v.v.b. I. Tursunaliyev

2023 yil « 4 » avgust

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi Oliy ta'limni rivojlantirish
tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarni
tatbiq etish markazi

Direktor Sh. Yakubov

2023 yil « 4 » avgust

M.O'.

Ta'lim sohalarining Xizmat ko'rsatish
sohasi bo'yicha muvofiqlashtiruvchi
soha kengashi raisi,
Samarqand iqtisodiyot va servis
instituti

Rektor M. Pulatov

2023 yil « 5 » avgust

M.O'.

Respublika Olimpiya va Paralimpiya
sport turlariga tayyorlash markazi

Direktor A. Mamadaliyev

2023 yil « 4 » avgust

M.O'.

O'zbekiston Respublikasi

Yoshlar siyosati va sport vazirligi
Ta'lim muassasalari bilan ishlash
va uslubiy ta'minlash bo'limi
boshlig'i

M. Arziqulov

2023 yil « 6 » avgust

M.O'.

O'zbekiston davlat
jismoniy tarbiya va sport
universiteti

Rektor M. Boltaboyev

2023 yil « 5 » avgust

M.O'.

Jismoniy tarbiya va sport ilmiy-
tadqiqot instituti

Direktor M. Mirjamolov

2023 yil « 4 » avgust

M.O'.

Oliy sport mahorati instituti 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari va o'quv rejasining ishlab chiquvchilar, turdosh oliy ta'lim muassasalari va asosiy kadrlar iste'molchilari o'rtasida

KELISHUV DALOLATNOMASI

Toshkent sh.

2023 yil " 6 " 11.01.23

Biz quyida imzo chekuvchilar – Oliy sport mahorati instituti rektori v.v.b., professor I.A. Tursunaliyev, O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti rektori, professor M.R. Boltaboyev, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori, professor M.E. Pulatov, Jismoniy tarbiya va sport ilmiy-tadqiqot instituti direktori, dotsent M.X. Mirjamolov, birgalikda Oliy sport mahorati institutida ishlab chiqilgan quyidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari va o'quv rejasi mazmuni bilan tanishib chiqib, kelishuv haqida ushbu dalolatnomani tuzdik:

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi.

Mazkur malaka talablari va o'quv reja, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 6 iyundagi "Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-269-son qarori talablariga muvofiq faqat Oliy sport mahorati instituti uchun ishlab chiqilgan.

Malaka talablari hamda o'quv rejani ishlab chiqilishida O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi va "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi Qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-2909-son, 2017-yil 27-iyuldagi "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3151-son, 2018-yil 5-iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-son, 2021-yil 5-noyabrdagi "Sport ta'limi tizimini tubdan takomillashtirish orqali olimpiya va paralimpiya sport turlari bo'yicha sportchilar zaxirasini shakllantirish sifatini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5279-son, 2022-yil 6-iyundagi "Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-269-son, 2023-yil 7-apreldagi "Ma'muriy islohotlar doirasida

yoshlar siyosati va sport sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-114-son, 2023-yil 3-iyuldagi "Ma'muriy islohotlar doirasida oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-200-son qarorlari hamda 2023-yil 15-iyundagi "2023/2024 o'quv yili uchun davlat oliy ta'lim muassasalariga o'qishga qabul qilishning davlat buyurtmasi parametrlari to'g'risida"gi F-31-son farmoyishi, shuningdek oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlar va xalqaro talablarga asoslangan.

Malaka talablari va o'quv rejani ishlab chiqishda Oliy sport mahorati institutining ta'lim jarayonining o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib, asosiy kadrlar iste'molchilari tomonidan qo'yilgan talablarni ham inobatga olingan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari o'quv reja va fan dasturlari hamda boshqa hujjatlarni yaratish uchun asos bo'lib hisoblanadi.

Ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejani o'rnatilgan tartibda tasdiqqa tavsiya etish mumkin.

Oliy sport mahorati instituti rektori

v.v.b., professor

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti rektori, professor

[Signature]

I.A. Tursunaliyev

M.R. Boltaboyev

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori, professor

[Signature]

M.E. Pulatov

Jismoniy tarbiya va sport ilmiy-tadqiqot instituti direktori, dotsent

M.X. Mirjamolov

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 6-iyundagi “Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ–269-son qarori talablariga muvofiq Oliy sport mahorati instituti uchun ishlab chiqilgan 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha oliy ma’lumotli bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi malaka talablari va o‘quv rejasiga

T A Q R I Z

Oliy sport mahorati instituti uchun ishlab chiqilgan 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi malaka talablari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 6-iyundagi “Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ–269-son qarori talablariga muvofiq ishlab chiqilib, O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi va “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonunlari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-apreldagi “Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-2909-son, 2017-yil 27-iyuldagi “Oliy ma’lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3151-son, 2018-yil 5-iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-3775-son, 2021-yil 5-noyabrdagi “Sport ta’limi tizimini tubdan takomillashtirish orqali olimpiya va paralimpiya sport turlari bo‘yicha sportchilar zaxirasini shakllantirish sifatini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5279-son, 2023-yil 7-apreldagi “Ma’muriy islohotlar doirasida yoshlar siyosati va sport sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-114-son, 2023-yil 3-iyuldagi “Ma’muriy islohotlar doirasida oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-200-son qarorlari hamda 2023-yil 15-iyundagi “2023/2024 o‘quv yili uchun davlat oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga qabul qilishning davlat buyurtmasi parametrlari to‘g‘risida”gi F-31-son farmoyishi bilan tasdiqlangan tamoyillarga amal qilingan.

Taqrizga taqdim etilgan Oliy sport mahorati instituti uchun 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi malaka talablari malaka talablari va o‘quv rejasini sport amaliyotidagi xorij tajribasi asosida uyg‘unlashtirilgan, ta’lim oluvchilarda chuqur bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb-kop malakasi shakllanishini ta’minlashga alohida e’tibor qaratilgan, bakalavrlarning fanlarni o‘zlashtirish jarayonida tajriba, ko‘nikmalar hamda tasavvurga ega bo‘lish, qo‘yilgan talablarni bilishi va ulardan samarali foydalana olish kabilar to‘g‘ri ko‘rsatilgan.

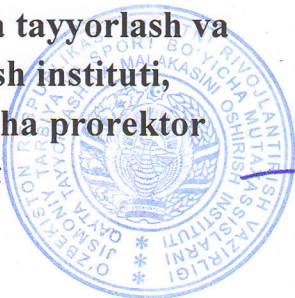
Mazkur malaka talablari va o'quv rejada fan oldida turgan dolzarb muammolarni o'rganish va ularni ijobiy yechimini izlab topishda zamonaviy uslub va texnologiyalarga, amaliy va laboratoriya mashg'ulotlariga, mustaqil bilim olish hamda olingan ma'lumotlarni tahlil qilishga keng o'rin berilgan.

Oliy sport mahorati instituti uchun ishlab chiqilgan 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi malaka talablarini ishlab chiqishda ta'limni demokratlashtirish, insonparvarlashtirish, globallashtirish sharoitida o'ziga xoslikni saqlash va jahon ta'lim makoniga integrallashtirish tamoyillariga amal qilingan. Malaka talablaridagi bloklar bo'yicha fanlar tarkibi, ularning o'zaro nisbatlari bitiruvchilarning tanlagan mutaxassisligi bo'yicha olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llay olish ko'nikmasini kuchaytirish nuqtai nazaridan qayta ko'rib chiqilgan. Fanlar uchun belgilangan vaqt byudjetining nazariy, amaliy, tajriba, mustaqil ishlar uchun taqsimoti bitiruvchining nazariy bilimlarini mustahkamlash va ularni amaliyotda muvaffaqiyat bilan qo'llash ko'nikmasini shakllantirishga qaratilgan.

Xulosa qilib aytganda, Oliy sport mahorati instituti uchun 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash borasida ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejasi sport sohasida mutaxassislar tayyorlovchi oliy ta'lim o'quv jarayonining jahon andozalari darajasiga yetkazishga yo'naltirilgan bo'lib, har tomonlama yetuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o'z ichiga olgan va sifatli ishlab chiqilgan, O'zbekiston Respublikasi davlat standaptlash tizimi qoidalari talablariga to'liq mos keladi, shularni inobatga olib, mazkur malaka talablari va o'quv rejani tasdiqlashni taklif qilaman.

**Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha
mutaxassislarni qayta tayyorlash va
malakasini oshirish instituti,
O'quv ishlari bo'yicha prorektor**

dotsent

A.N. Amonov

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 6-iyundagi “Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-269-son qarori talablariga muvofiq Oliy sport mahorati instituti uchun ishlab chiqilgan 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha oliy ma’lumotli bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi malaka talablari va o‘quv rejasiga

T A Q R I Z

Taqrizga taqdim etilgan Oliy sport mahorati institutining 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi malaka talablari va o‘quv rejasi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 6-iyundagi “Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-269-son qarori talablariga muvofiq ishlab chiqilgan.

Oliy sport mahorati instituti uchun **61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha)** ta’lim yo‘nalishining malaka talablari va o‘quv rejasi O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi va “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonunlari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-apreldagi “Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-2909-son, 2017-yil 27-iyuldagi “Oliy ma’lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3151-son, 2018-yil 5-iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-3775-son, 2021-yil 5-noyabrdagi “Sport ta’limi tizimini tubdan takomillashtirish orqali olimpiya va paralimpiya sport turlari bo‘yicha sportchilar zaxirasini shakllantirish sifatini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5279-son, 2022-yil 6-iyundagi “Oliy sport mahorati instituti faoliyatini tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-269-son, 2023-yil 7-apreldagi “Ma’muriy islohotlar doirasida yoshlar siyosati va sport sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-114-son, 2023-yil 3-iyuldagi “Ma’muriy islohotlar doirasida oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-200-son qarorlari hamda 2023-yil 15-iyundagi “2023/2024-o‘quv yili uchun davlat oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga qabul qilishning davlat buyurtmasi parametrlari to‘g‘risida”gi F-31-son farmoyishi hamda O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil 9-iyundagi “Oliy ta’limning me’yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to‘g‘risida”gi 259-sonli buyrug‘i, oliy ta’lim sohasini tartibga soluvchi boshqa normativ huquqiy hujjatlarga hamda horij tajribalariga muvofiq ishlab chiqilgan.

Bakalavriat ta’lim yo‘nalishi o‘quv rejasi reyting (baholash) tizimi asosida shakllantirilgan va kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablarga muvofiq, talabalar majburiy va tanlov fanlarini o‘zlashtirishi, amaliyotlarni o‘tishi va

natijada kasbiy faoliyatida zarur bilim, ko'nikma va malaka kompetensiyalarini egallashini ta'minlovchi mazmunda ishlab chiqilgan.

61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejasi xorij tajribasi asosida uyg'unlashtirilgan, ta'lim oluvchilarda chuqur bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb-hunar malakasi shakllanishini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilgan, bakalavrlarning fanlarni o'zlashtirish jarayonida tajriba, ko'nikmalar xamda tasavvurga ega bo'lish, qo'yilgan talablarni bilishi va ulardan samarali foydalana olish kabi masalalar to'g'ri ko'rsatilgan. Malaka talablari va o'quv rejasida fan oldida turgan dolzarb muammolarni o'rganish va ularni ijobiy yechimini izlab topishda zamonaviy uslub va texnologiyalarga, laboratoriya amaliyotlariga, seminar mashg'ulotlariga, mustaqil bilim olish hamda olingan ma'lumotlarni tahlil qilishga keng o'rin berilgan.

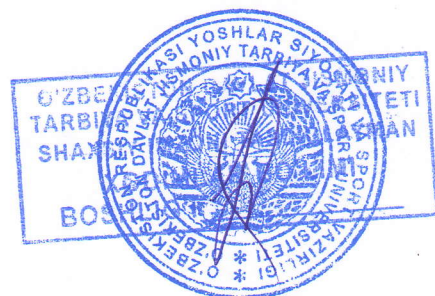
Malaka talablarini ishlab chiqishda ta'limni demokratlashtirish, insonparvarlashtirish, globalashuv sharoitida o'ziga xoslikni saqlash va jahon ta'lim makoniga integrallashtirish tamoyillariga amal qilingan. Malaka talablaridagi bloklar bo'yicha fanlar tarkibi, ularning o'zaro nisbatlari bitiruvchilarning tanlagan mutaxassisligi bo'yicha olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llay olish ko'nikmasini kuchaytirish nuqtai nazarida ishlab chiqilgan. Fanlar uchun belgilangan vaqt byudjetining nazariy, amaliy, tajriba, mustaqil ishlar uchun taqsimoti bitiruvchining nazariy bilimlarini mustahkamlash va ularni amaliyotda muvaffaqiyat bilan qo'llash ko'nikmasini shakllantirishga qaratilgan.

Xulosa qilib aytganda, Oliy sport mahorati instituti uchun 61010300 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash borasida ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejasi sport sohasida mutaxassislar tayyorlovchi oliy ta'lim o'quv jarayonining jahon andozalari darajasiga yetkazishga yo'naltirilgan bo'lib, yuqori sport natijalariga erishish hamda har tomonlama yetuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o'z ichiga olgan holda sifatli ishlab chiqilgan.

O'zbekiston Respublikasi davlat standaptlash tizimi qoidalari talablariga to'liq mos keladi, shularni inobatga olib, mazkur malaka talablari va o'quv rejani tasdiqlashni taklif qilaman.

**O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya
va sport universiteti O'quv ishlari
bo'yicha prorektori, dotsent**

A. Xodjayev

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

Таълим соҳаларининг Хизмат кўрсатиш соҳаси бўйича мувофиқлаштирувчи соҳа кенгаши раиси, Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти

Ректор

М. Пўлатов

2023 йил « 7 »

410126

М.Ў.

Таълим соҳаларининг Хизмат кўрсатиш соҳаси бўйича мувофиқлаштирувчи соҳа кенгашининг 2- сонли йиғилишн баённомасидан кўчирма

Самарқанд ш.

2023 йил «07» июль

Йиғилишни олиб борувчи:

Пўлатов М.

- Таълим соҳаларининг Хизмат кўрсатиш соҳаси бўйича мувофиқлаштирувчи соҳа кенгаши раиси, Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти ректори

Йиғилишда қатнашувчилар:

Турсуналиев И.

- Олий спорт маҳорати институти ректори в.в.б.

Йиғилишда қатнашувчилар:

Чақириқ бўйича: Таълим соҳаларининг Хизмат кўрсатиш соҳаси бўйича мувофиқлаштирувчи соҳа кенгаши аъзолари, Хизмат кўрсатиш соҳасидаги университетлар ректорлари

КУН ТАРТИБИ:

Турли масалалар:

(Олий спорт маҳорати институти учун 61010300 - Спорт фаолияти (фаолият турлари бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режаси тўғрисида)

(М.Пўлатов, Т. Турсуналиев ва бошқалар)

Соҳа кенгаши йилишида Олий спорт маҳорати институти учун 61010300 - Спорт фаолияти (фаолият турлари бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режа, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 6 июндаги “Олий спорт маҳорати институти

фаолиятини ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида“ги ПҚ-269-сон қарори талабларига мувофиқ фақат Олий спорт маҳорати институти учун ишлаб чиқилганлигига алоҳида тўхталиб ўтилди.

Шу жумладан, малака талаблари ҳамда ўқув режани ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги ва “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017-йил 20-апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сон, 2017-йил 27-июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сон, 2018-йил 5-июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сон, 2021-йил 5-ноябрдаги “Спорт таълими тизимини тубдан такомиллаштириш орқали олимпия ва паралимпия спорт турлари бўйича спортчилар захирасини шакллантириш сифатини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-5279-сон, 2022-йил 6-июндаги “Олий спорт маҳорати институти фаолиятини ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида“ги ПҚ-269-сон, 2023-йил 7-апрелдаги “Маъмурий ислохотлар доирасида ёшлар сиёсати ва спорт соҳасида давлат бошқарувини самарали ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-114-сон, 2023-йил 3-июлдаги “Маъмурий ислохотлар доирасида олий таълим, фан ва инновациялар соҳасида давлат бошқарувини самарали ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-200-сон қарорлари ҳамда 2023-йил 15-июндаги “2023/2024 ўқув йили учун давлат олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги Ф-31-сон фармойиши, Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирининг 2023 йил 9 июндаги “Олий таълимнинг меъёрий-услубий ҳужжатларини ишлаб чиқиш жараёнини такомиллаштириш тўғрисида”ги 259-сон бўйруғи талабларига, шунингдек олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ва халқаро талабларга асосланганлиги кўрсатиб ўтилди.

Таълим йўналиши бўйича малака талаблари ўқув режа ва фан дастурлари ҳамда бошқа ҳужжатларни яратиш учун асос бўлиб ҳисобланиб, ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режани ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этиш мумкинлиги кўрсатиб ўтилди.

Юқоридагиларни инобатга олиб, Таълим соҳаларининг Хизмат кўрсатиш соҳаси бўйича мувофиқлаштирувчи соҳа кенгаши йиғилиши қарор қилади.

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 6 июндаги “Олий спорт маҳорати институти фаолиятини ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида“ги ПҚ-269-сон қарори ижро учун қабул қилинсин.

2. Олий спорт маҳорати институти учун 61010300 - Спорт фаолияти (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режаси Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирининг 2023 йил 9 июндаги “Олий таълимнинг меъёрий-услубий ҳужжатларини ишлаб чиқиш жараёнини такомиллаштириш тўғрисида”ги 259-сон бўйруғи талабларига мувофиқ ишлаб чиқилган ва фақат Олий спорт маҳорати институти таълим жараёнига тадбиқ этиш мумкин деб ҳисоблансин.

3. Таълим соҳаларининг Хизмат кўрсатиш соҳаси бўйича мувофиқлаштирувчи соҳа кенгаши котиби (И.Шадманов)га уч кун муддатда Олий спорт маҳорати институти учун 61010300 - Спорт фаолияти (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режасини ўрнатилган тартибда Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги томонидан тасдиқлатиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги Олий таълимни ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор технологияларни татбиқ этиш марказига тақдим этиш вазифаси юклатилсин.

4. Ушбу йиғилиш қарори ижросини назорат қилиш ўз зиммамда қолдирилади.

Йиғилиш котиби:

И.Э.Шадманов